

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 122/20

Λουξεμβούργο, 5 Οκτωβρίου 2020

Αποφάσεις στις υποθέσεις Casino, Guichard-Perrachon και AMC κατά Επιτροπής (T-249/17), Intermarché Casino Achats κατά Επιτροπής (T-254/17) και Les Mousquetaires και ITM Entreprises κατά Επιτροπής (T-255/17)

Το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει εν μέρει αποφάσεις της Επιτροπής περί διενέργειας ελέγχου κατόπιν υπονοιών της για αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πρακτικές εκ μέρους πλειόνων γαλλικών επιχειρήσεων του τομέα της διανομής

Η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι διέθετε αρκούντως σοβαρές ενδείξεις οι οποίες να δικαιολογούν υπόνοιες περί ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εμπορικές στρατηγικές των επιχειρήσεων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχοντας λάβει πληροφορίες σχετικά με ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ πλειόνων επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων του τομέα της διανομής τροφίμων και άλλων ειδών, εξέδωσε, τον Φεβρουάριο του 2017, σειρά αποφάσεων με τις οποίες διατάχθηκε η υποβολή πλειόνων εταιριών σε ελέγχους ¹ (στο εξής: αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου). Οι αποφάσεις αυτές εκδόθηκαν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 20, παράγραφοι 1 και 4, του κανονισμού 1/2003 για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού ², το οποίο καθορίζει τις εξουσίες της Επιτροπής στον τομέα των ελέγχων.

Στο πλαίσιο των ελέγχων της, η Επιτροπή πραγματοποίησε, μεταξύ άλλων, επισκέψεις στα γραφεία των οικείων εταιριών όπου προέβη σε αντιγραφή του περιεχομένου του εξοπλισμού πληροφορικής. Δεδομένων των επιφυλάξεων που διατύπωσαν όσον αφορά τις αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου και τη διεξαγωγή των ελέγχων, πλείονες ελεγχόμενες εταιρίες ³ άσκησαν προσφυγές ακυρώσεως κατά των αποφάσεων αυτών. Προς στήριξη των προσφυγών τους, οι προσφεύγουσες εταιρίες προέβαλαν, μεταξύ άλλων, ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του άρθρου 20 του κανονισμού 1/2003, παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως των αποφάσεων περί διενέργειας ελέγχου, καθώς και προσβολή του δικαιώματός τους στο απαραβίαστο της κατοικίας. Επιπλέον, ορισμένες προσφεύγουσες αμφισβήτησαν τη νομιμότητα της κατασχέσεως και της αντιγραφής στοιχείων που αφορούσαν την ιδιωτική ζωή των υπαλλήλων τους και των διευθυντικών στελεχών τους και έβαλαν κατά της άρνησης επιστροφής των στοιχείων αυτών ⁴.

Όσον αφορά την τελευταία αυτή αμφισβήτηση που διατυπώθηκε στην υπόθεση T-255/17, το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την κρίνει απαράδεκτη. Στη συλλογιστική του, υπογραμμίζει ότι κάθε επιχείρηση έχει την υποχρέωση να μεριμνά για την προστασία των

¹ Η υπόθεση T-249/17 αφορά την απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Φεβρουαρίου 2017, με την οποία διατάχθηκε η υποβολή της Casino, της Guichard-Perrachon καθώς και όλων των εταιριών που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτές σε έλεγχο. Η υπόθεση T-254/17 αφορά την απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Φεβρουαρίου 2017, με την οποία διατάχθηκε η υποβολή της Intermarché Casino Achats καθώς και όλων των εταιριών που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτή σε έλεγχο. Η υπόθεση T-255/17 αφορά την απόφαση της Επιτροπής, της 21ης Φεβρουαρίου 2017, με την οποία διατάχθηκε η υποβολή της Mousquetaires καθώς και όλων των εταιριών που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτή σε έλεγχο, καθώς και την απόφαση της Επιτροπής, της 21ης Φεβρουαρίου 2017, σχετικά με τις ίδιες εταιρίες, και, επικουρικώς, την απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Φεβρουαρίου 2017, με την οποία διατάχθηκε η υποβολή της Intermarché καθώς και όλων των εταιριών που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτή σε έλεγχο, καθώς και την απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Φεβρουαρίου 2017, σχετικά με τις ίδιες εταιρίες.

² Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1).

³ Οι προσφεύγουσες εταιρίες είναι οι Casino, Guichard-Perrachon και Achats Marchandises Casino SAS (AMC) (υπόθεση T-249/17), Intermarché Casino Achats (υπόθεση T-254/17) και Les Mousquetaires και ITM Entreprises (υπόθεση T-255/17).

⁴ Πρόκειται για τη Mousquetaires και την ITM Entreprises στην υπόθεση T-255/17.

προσώπων τα οποία απασχολεί, καθώς και της ιδιωτικής τους ζωής, ιδίως όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, μια ελεγχόμενη επιχείρηση μπορεί να χρειαστεί να ζητήσει από την Επιτροπή να μην κατάσχει ορισμένα δεδομένα δυνάμει να θίξουν την ιδιωτική ζωή των υπαλλήλων ή των διευθυντικών στελεχών της ή να ζητήσει από την Επιτροπή την επιστροφή των δεδομένων αυτών. Κατά συνέπεια, όταν μια επιχείρηση επικαλείται την προστασία του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής των υπαλλήλων ή των διευθυντικών στελεχών της, προκειμένου να αντιταχθεί στην κατάσχεση του εξοπλισμού πληροφορικής ή μέσων επικοινωνίας και στην αντιγραφή των δεδομένων που περιέχονται σε αυτά, η απόφαση με την οποία η Επιτροπή απορρίπτει την εν λόγω αίτηση παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι αυτής της επιχείρησης. Εντούτοις, εν προκειμένω, ελλείπει προηγούμενης αιτήσεως των προσφευγουσών περί προστασίας, η κατάσχεση του επίμαχου εξοπλισμού και η αντιγραφή των δεδομένων που περιλαμβάνονταν σε αυτόν δεν ήταν δυνατόν να οδηγήσουν στην έκδοση αποφάσεως δεκτικής προσφυγής με την οποία η Επιτροπή θα είχε απορρίψει, έστω σιωπηρώς, μια τέτοια αίτηση προστασίας. Επιπλέον, κατά το Γενικό Δικαστήριο, το αίτημα περί επιστροφής των επίμαχων προσωπικών δεδομένων δεν διατυπώθηκε κατά τρόπο αρκούντως ακριβή, ώστε η Επιτροπή να μπορεί λάβει λυσιτελώς θέση επ' αυτού, με αποτέλεσμα, κατά το χρονικό σημείο ασκήσεως της προσφυγής, οι προσφεύγουσες να μην έχουν λάβει απάντηση της Επιτροπής δυνάμει να προσβληθεί με προσφυγή ακυρώσεως.

Όσον αφορά το βάσιμο των προσφυγών, το Γενικό Δικαστήριο, αφού υπενθυμίζει και διευκρινίζει τους κανόνες και τις αρχές που διέπουν τις αποφάσεις της Επιτροπής περί διενέργειας ελέγχου στο δίκαιο του ανταγωνισμού, ακυρώνει εν μέρει τις αποφάσεις που αποτελούν το αντικείμενο των προσφυγών των προσφευγουσών.

Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας σχετικά με τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 20 του κανονισμού 1/2003, οι οποίες αναφέρονται, αντιστοίχως, στη γενική εξουσία της Επιτροπής να διενεργεί ελέγχους και στην υποχρέωση των επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων να υποβάλλονται στους ελέγχους αυτούς που η Επιτροπή έχει διατάξει με απόφασή της. Προς στήριξη της ως άνω ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας, σε καθεμιά από τις υπό κρίση υποθέσεις, οι προσφεύγουσες προέβαλαν προσβολή του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής. Στις υποθέσεις T-249/17 και T-254/17 προβλήθηκε επίσης παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

Όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα αυτό, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), αντιστοιχεί στο άρθρο 6, παράγραφος 1, και στο άρθρο 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ), οπότε οι διατάξεις της τελευταίας και η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της διατάξεως αυτής του Χάρτη⁵. Κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, η ύπαρξη δικαιώματος πραγματικής προσφυγής προϋποθέτει τη συνδρομή τεσσάρων προϋποθέσεων: την ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου τόσο ως προς τα πραγματικά όσο και ως προς τα νομικά στοιχεία της υποθέσεως (προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας), τη δυνατότητα του πολίτη να λάβει κατάλληλη επανόρθωση σε περίπτωση πλημμέλειας (προϋπόθεση της αποδοτικότητας), τη βέβαιη πρόσβαση στα ένδικα βοηθήματα (προϋπόθεση της ασφάλειας) και τον δικαστικό έλεγχο εντός εύλογης προθεσμίας (προϋπόθεση της εύλογης προθεσμίας). Συναφώς, από την εξέταση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο προκύπτει ότι **το σύστημα ελέγχου της διαδικασίας διεξαγωγής των ελέγχων, το οποίο αποτελείται από το σύνολο των ενδίκων βοηθημάτων που τίθενται στη διάθεση των ελεγχόμενων επιχειρήσεων**⁶, πληροί τις τέσσερις αυτές προϋποθέσεις. Επομένως, η αιτίαση που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμη.

Όσον αφορά την αιτίαση με την οποία προβάλλεται παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, αυτή απορρίπτεται βάσει πάγιας νομολογίας κατά την

⁵ Άρθρο 52 του Χάρτη και επεξηγήσεις σχετικά με το άρθρο αυτό.

⁶ Προσφυγή ακυρώσεως, αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, αγωγή λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης.

οποία **δεν μπορεί να απαιτείται από την Επιτροπή**, στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης, **να αναφέρει τις ενδείξεις που δικαιολογούν τον έλεγχο μιας επιχειρήσεως για την οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι εφαρμόζει αντίθετη προς κανόνες του ανταγωνισμού πρακτική**. Πράγματι, η υποχρέωση αυτή θα μπορούσε να κλονίσει την ισορροπία που έχει καθιερώσει η νομολογία μεταξύ της διαφυλάξεως της αποτελεσματικότητας της έρευνας και της προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας της επιχειρήσεως.

Δεύτερον, κατά την εξέταση του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οι αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου πρέπει να αναφέρουν τις υπόνοιες παραβάσεων τις οποίες η Επιτροπή προτίθεται να επαληθεύσει, ήτοι το αντικείμενο του ελέγχου και τα στοιχεία στα οποία αυτός πρέπει να αναφέρεται (περιγραφή της εικαζόμενης παραβάσεως, δηλαδή εικαζόμενη σχετική αγορά, φύση των εικαζόμενων περιορισμών του ανταγωνισμού και τομείς που καλύπτονται από την προβαλλόμενη παράβαση). Σκοπός αυτής της υποχρεώσεως ειδικής αιτιολογήσεως είναι όχι μόνο να καταδειχθεί ότι δικαιολογημένα διενεργείται έλεγχος, αλλά και να δοθεί στις οικείες επιχειρήσεις η δυνατότητα να αντιληφθούν την έκταση του καθήκοντός τους για συνεργασία, διαφυλασσομένων παράλληλως των δικαιωμάτων άμυνας. Σε καθεμιά από τις υπό κρίση υποθέσεις, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει, μεταξύ άλλων, ότι **από τις αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου προκύπτει εμπεριστατωμένα ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι διέθετε αρκούντως σοβαρές ενδείξεις οι οποίες της δημιούργησαν υπόνοιες για αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πρακτικές**.

Τρίτον, όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως που αφορά την προσβολή του δικαιώματος στο απαραβίαστο της κατοικίας, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η απόφαση περί διενέργειας ελέγχου δεν είναι αυθαίρετη, ο δικαστής της Ένωσης πρέπει να εξακριβώσει ότι η Επιτροπή διέθετε αρκούντως σοβαρές ενδείξεις που να δικαιολογούν υπόνοιες ότι η συγκεκριμένη επιχείρηση παρέβη τους κανόνες ανταγωνισμού.

Προκειμένου να μπορέσει να προβεί στην εξακρίβωση αυτή, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή, διά της λήψεως μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, να του κοινοποιήσει τα έγγραφα τα οποία περιείχαν τις ενδείξεις που δικαιολόγησαν τους ελέγχους και η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Ωστόσο, μια «συμπληρωματική απάντηση» της Επιτροπής, περιλαμβάνουσα άλλα έγγραφα σχετικά με τις ενδείξεις αυτές, απορρίφθηκε ως απαράδεκτη λόγω ελλείψεως βάσιμης δικαιολογήσεως της εκπρόθεσμης υποβολής της.

Όσον αφορά τη μορφή των ενδείξεων που δικαιολόγησαν τις αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, αν οι ενδείξεις που συγκεντρώθηκαν πριν από τον έλεγχο υπέκειντο στις ίδιες τυπικές διατυπώσεις με τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων περί παραβάσεως στο πλαίσιο κινηθείσας έρευνας, η Επιτροπή θα έπρεπε να τηρήσει τους κανόνες που διέπουν τις εξουσίες έρευνας που διαθέτει, μολονότι καμία έρευνα, κατά την έννοια του κανονισμού 1/2003⁷, δεν έχει ακόμη κινηθεί τυπικώς και η Επιτροπή δεν έχει κάνει χρήση των εξουσιών έρευνας που διαθέτει, ήτοι δεν έχει λάβει μέτρο, μεταξύ άλλων απόφαση περί διενέργειας ελέγχου, το οποίο να ενέχει την αιτίαση ότι είχε διαπραχθεί παράβαση. Για τον λόγο ακριβώς αυτό, αντίθετως προς όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η ρύθμιση που αφορά την υποχρέωση καταγραφής των συνομιλιών⁸ δεν έχει εφαρμογή πριν από την έναρξη έρευνας εκ μέρους της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, **συνομιλίες με τους προμηθευτές, οι οποίες διεξήχθησαν πριν από την έναρξη έρευνας, είναι δυνατό να συνιστούν ενδείξεις ακόμη και αν δεν κατεγράφησαν**. Πράγματι, σε αντίθετη περίπτωση, θα θιγόταν σοβαρά ο εντοπισμός αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πρακτικών λόγω του αποτρεπτικού αποτελέσματος που ενδέχεται να έχει μια επίσημη εξέταση η οποία πρέπει να καταγραφεί, όσον αφορά την προθυμία των μαρτύρων να παράσχουν πληροφορίες και να καταγγείλουν παραβάσεις. Επιπλέον, κατά το Γενικό Δικαστήριο, **οι συνομιλίες αυτές με προμηθευτές συνιστούν ενδείξεις οι οποίες βρίσκονται στη διάθεση της Επιτροπής ήδη από την ημερομηνία κατά την οποία**

⁷ Κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003.

⁸ Άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 και άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) 773/2004 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων [101 και 102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2004, L 123, σ. 18).

πραγματοποιήθηκαν και όχι από τη στιγμή που συντάχθηκε για αυτές πρακτικό, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες.

Όσον αφορά το περιεχόμενο των ενδείξεων που δικαιολόγησαν τις αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, λαμβανομένης υπόψη της αναγκαίας διακρίσεως μεταξύ αποδείξεων περί εναρμονισμένης πρακτικής και ενδείξεων που δικαιολογούν τη διενέργεια ελέγχου για τους σκοπούς της συλλογής τέτοιων αποδείξεων, το κατώτατο όριο για να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή διαθέτει αρκούντως σοβαρές ενδείξεις πρέπει, κατ' ανάγκην, να είναι χαμηλότερο εκείνου βάσει του οποίου διαπιστώνεται η ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής. Υπό το πρίσμα των σκέψεων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι **η Επιτροπή διέθετε αρκούντως σοβαρές ενδείξεις που να δικαιολογούν υπόνοιες ότι συντρέχει εναρμονισμένη πρακτική όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις χορηγηθείσες εκπτώσεις στις αγορές εφοδιασμού ορισμένων προϊόντων ευρείας κατανάλωσης και επί των τιμών στην αγορά της πωλήσεως υπηρεσιών στους κατασκευαστές προϊόντων αναγνωρισμένου σήματος.** Αντιθέτως, **ελλείπει τέτοιων ενδείξεων όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εμπορικές στρατηγικές των επιχειρήσεων κατά των οποίων στρέφονται οι υπόνοιες, το Γενικό Δικαστήριο δέχεται τον λόγο ακυρώσεως που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος του απαραβίαστου της κατοικίας όσον αφορά τη δεύτερη αυτή παράβαση και, συνακόλουθα, ακυρώνει εν μέρει τις αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποίησής της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το πλήρες κείμενο των αποφάσεων ([T-249/17](#), [T-254/17](#) και [T-255/17](#)) είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582